

Juryverslag FORMAT 2023

FORMAT is het begeleidingstraject van Z33 voor de nieuwe lichting op vlak van design en architectuur. Een selectie recent afgestudeerde ontwerpers en architecten krijgt de kans om hun artistieke praktijk te verdiepen, een nieuwe creatie te realiseren en hun kennis en netwerken te delen. Na een jaar intensieve begeleiding is er een groepstentoonstelling waar alle ontwerpen samenkomen. In dit leerproces zijn tijd en ruimte essentieel om grenzen en onconventionele pistes op te zoeken. Z33 is die vrijhaven waar experiment, leren en falen samenkomt. Met 23 edities op de teller hebben meer dan 200 ontwerpers of architecten als laureaat van FORMAT/Toegepast hun eerste professionele stappen gezet in Z33.

Voor *FORMAT 2023* werkte Z33 voor de eerste keer met een thematische open call voor nieuwe projectvoorstellen rond het thema 'leven met water'.

Onze relatie met water is er een van uitersten: we hebben steeds vaker – gelijktijdig – te maken met watertekorten en overstromingen. Verder gebruiken en verbruiken we veel water zonder nadenken. Naast onze persoonlijke waterconsumptie wordt er enorm veel water gebruikt door de bio-industrie, chemische productie, textielfabricage en woningbouw. De ontworpen wereld rondom ons is daarmee een onzichtbare grootverbruiker van water.

Door in te haken op het thema 'leven met water' sluit FORMAT aan op het voorjaarsprogramma van Z33 in 2023. Zo ontstaat er een gevarieerd verhaal in de tentoonstellingsruimtes, dat de blik van nieuw en gevestigd talent op hetzelfde thema combineert.

In totaal ontving Z33 51 inzendingen voor de open call voor FORMAT 2023. De voorstellen werden beoordeeld door een vakkundige jury, bestaande uit: Benjamin Claessens (UGent BIOMATH), Petrus Kemme (Vlaams Architectuurinstituut), Christian Oosterlinck (Flanders DC), Heleen Sintobin (laureaat FORMAT 2021), Annelies Thoelen (curator Z33), Adinda Van Geystelen (artistiek directeur Z33), Marie van Loon (Architecture Workroom Brussels), Heleen Van Loon (project manager Z33), Lise Van Tendeloo (Designregio Kortrijk) en Marleen Wynants (VUB Crosstalks). De jury selecteerde 19 kandidaten voor een persoonlijk gesprek met Marie van Loon, Annelies Thoelen en Heleen Van Loon. Zij kozen uiteindelijk 7 laureaten, waaronder 3 ontwerpersduo's. Doorslaggevend voor de keuze waren zowel de kwaliteit en diversiteit van de projectvoorstellen als de diverse complementaire achtergronden van de laureaten die intensief zullen samenwerken in aanloop naar de groepstentoonstelling.

De geselecteerde ontwerpers en architecten zijn Kurina Sohn (Design Academy Eindhoven), Niveau Zéro Atelier - Mathias Vincent-Palazzi (Sandberg Instituut Amsterdam) & Thomas Viers (Rietveld Academie Amsterdam), Juul Prinsen (LUCA Genk productdesign), The Ironing Board – Marta Rios Pizà & Miguel Parrrra (Design Academy Eindhoven), Sofie Deckers (HEAD Genève), Maud Gerard Goossens (UGent). De grafische identiteit en de scenografie bij de tentoonstelling van FORMAT 2023 zal worden ontwikkeld door Lore Janssens & Joram De Cocker (KASK Gent).

De laureaten overtuigden de jury met hun sterke portfolio's en een duidelijke visie op hoe een deelname aan FORMAT zal bijdragen aan hun artistieke groei. Dat laatste is niet onbelangrijk: FORMAT richt zich op ontwerpers en architecten met groeipotentieel die nood hebben aan een ontwikkelingstraject. Zo oordeelde de jury dat er heel wat profielen tussen zaten die een sterk projectvoorstel en/of portfolio, maar geen begeleidingsvraag hadden.

Hoewel het aantal inzendingen in verhouding tot eerdere FORMAT open calls lager lag, oordeelde de jury dat de kwaliteit van de ingediende projectvoorstellen zeer hoog was. Dit heeft volgens de jury te maken met de centrale vraag in de open call die duidelijk, actueel en tegelijk algemeen genoeg is: hoe kunnen we ervoor zorgen dat we water gaan zien als een essentiële en eindige grondstof waarmee we zuinig moeten omspringen?

Water is allesbehalve een nieuw onderwerp, maar de relevantie en urgentie ervan laat zich elke dag voelen. Het is een gelaagd onderwerp, en kan dus ook vanuit verschillende invalshoeken benaderd worden.

Waarom drink ik liever geïmporteerd mineraalwater dan water uit de kraan? Van wie is het grondwater en wie mag dit ontginnen? Waarom is er zo weinig open water waar we vandaag van mogen genieten? Welke wezens leven er morgen middenin de *plastic soup* in de diepste regionen van de oceaan? Kunnen we een andere relatie uitbouwen met water en het zien als onze gast? Hoe herwaarderen we onze beken tot trage (water)wegen?

Van persoonlijk tot politiek, van nostalgisch tot futuristisch, van theoretisch tot praktisch: het is deze diversiteit van benaderingen die de jury nastreefde in haar selectie van ontwerpvoorstellen.

Tot slot was er nog een laatste doorslaggevend selectiecriteria voor de jury, en dat is de groepsdynamiek. De jury zocht naar kandidaten die afgestudeerd zijn aan verschillende ontwerp- en architectuuropleidingen in Vlaanderen en de Euregio Maas-Rijn. Zo kunnen ze elkaar helpen om nieuwe stappen te zetten, door referenties of kennis uit te wisselen omtrent conceptontwikkeling, productie technieken, storytelling, ... De zin om informatie, inzichten en contacten te delen met elkaar tijdens het traject én met het publiek is een belangrijke attitude voor een laureaat van FORMAT. Daarnaast krijgen de deelnemers persoonlijke begeleiding van een coach. De coaches zijn niet alleen ontwerpers of architecten, maar ook kunstenaars of wetenschappers. Door uitwisseling tussen disciplines te bevorderen wil Z33 ontwerpers en architecten aanmoedigen om hun grenzen te verleggen. Dit vanuit de overtuiging dat maatschappelijke uitdagingen zoals het vormgeven van ons waterverbruik vragen om brede samenwerkingen en creatieve ideeën. De jury heeft er het volste vertrouwen in dat de laureaten hieraan een belangrijke bijdrage zullen leveren.